

*Den blottlagda gravkammaren där
Stromberg lades till sin sista vila.
I bakgrunden syns gamla prästgården.
Foto: Västerbottens Museum.*

UMEÅ 400 ÅR

Den olycksalige landshövdingen som begravdes tre gånger

Marcus Österström

Slutskedet av Finska kriget blev orsaken till landshövding Pehr Adam Strombergs fall. Baronerna och officererna Stromberg, en gång vid det gustavianska hovet, kom att avsättas från sitt ämbete under förödmjukande former och fick mot slutet av sitt liv kämpa med dålig ekonomi och tuffa levnadsvillkor på sitt nybygge Nydala vid norra änden av Tavlesjön (idag Nydalasjön).

Vägar, gator och stadsdelar vittnar än idag om landshövdingens otroliga liv – och död. För i döden fick han inte vila i frid, utan kom att begravas hela tre gånger. *”Ett av de märkligaste levnadsöden som utspelat sig härstädes är utan tvekan landshövding Pehr Adam Strombergs. Han var en gång överstelöjtnant och del av Gustav den III:s hov – men slutade sina dagar som en bruten och barskrapad man i skogarna utanför Umeå.”*

20 22-II-26

Stromberg, vid höjden av sin karriär. Porträtt av Jonas Forslund (1754–1809). Foto: Ingrid Nilsson, Malmö museer.

Resterna efter ett slott

Ellen Vleugel skrev många texter för tidskriften "Västerbotten" då seklet ännu var ungt. En okänd vårdag vid mitten av 1920-talet befann hon sig med ett litet sällskap en dryg halvmil norr om Umeå. Där, invid Tavlesjön, låg små jordbruk på tröskeln till de täta norrländska barrskogarna. Ellen blev förundrad då hon där ute i obygderna upptäckte resterna av en till synes praktfull och välplanerad trädgård. I den igenvuxna och ödelagda terrängen skymtade en kulle där något, som tycktes ha varit en paviljong, låg i ruiner. Nyfikna fortsatte man och kom upp till en allé av majestätiska popplar som ledde sällskapet fram till ett stockvirkeshus av imponerande längd. Byggnaden var förfallen och dess fönster antingen förspikade eller sönderslagna, men kvar på platsen dröjde sig en speciell känsla som trollband Ellen. Hon kom sedan att beskriva känslan i sin artikel:

"Vi gingo in. Då det var mot vårsidan till, hade största delen av höet blivit bortfört, och i halvskymningen därinnehåll upptäckte vi nu resterna av det, som en gång varit prydliga empirekakelugnar med lager och korsade klingor på kran-sen. Tapeterna i de stora rummen, hållna i ljusa helfärger med breda friser, hängde i trasor. Här och där stucko flikar fram av post- och inrikestidningar för 1811. Då jag med en

känsla av beklämning vid åsynen av all förödelse yttrade min undran, sade en äldre ämbetsman i vårt sällskap: Ja, här tog den stackars Stromberg många tunga steg."

Från överstelöjtnant till landshövding

Pehr Adam Stromberg föddes 1751 i Knivsta utanför Stockholm. Han blev första barnet i fadern Ulrik Alexander Strombergs andra äktenskap med Christina Bergbom. Från äktenskapet med hans första hustru fanns sedan tidigare elva barn.

Släkten Strombergs gods, gården Nydala, hade ursprungligen varit platsen för ett kloster, som på latin kallats Nova Vallis, vilket just betyder Nya Dalen. Efter reformationen plundrades och lämnades klostret att förfalla och marken skänktes därefter till Strombergska släkten av drottning Kristina.

Familjen kom att adlas år 1674 som tack för insatserna i stormakten Sveriges många krig. Pehr Adams farfar Alexander hade varit generallöjtnant och sedermera landshövding i Västernorrlands län, en karriär som inte skulle bli helt olik hans egen.

Vid sju år ålder skickades Stromberg till prins Adolf Fredrik (bror till Gustav III) för att tjäna som page och således skola sig inom adelns seder. Där förblev Stromberg tills han var gammal nog att ta sig an sin militära utbildning. Nästa steg i karriären kom 1770 då han blev kvartersmästare vid Östgöta kavalleriregemente för att senare det året bli kammarpage hos den kommande drottningen Hedvig Elisabeth Charlotta, gemål till Karl XIII.

Under åren som följde avancerade Stromberg i rask takt: han blev löjtnant, kapten och sedermera major i Österbottens regemente. 1788 inledde Gustav III ett krig mot Ryssland, i syfte att vinna åter de landmassor ärkefienden tagit vid slutet av Stora Nordiska Kriget som rasade mellan åren 1700–1721 och drabbade Umeå svårt. Staden plundrades och nedbrändes hela tre gånger.

Under kriget mot Ryssland kom Stromberg att stationeras vid Sveaborg, den väldiga skärgårdsbefästningen som vaktar Helsingfors. Fortet utsattes aldrig för någon belägring under dessa krigsåar, men en rysk blockad satte käppar i hjulet för svenskarna, då Sveaborg var flottbasen där man både reparerade och byggde fartyg.

Efter krigsslutet 1790 upphöjdes Stromberg till överstelöjtnant, vilket blev toppen av hans militära karriär. Den 9 april 1795 blev han landshövding för Västerbotten. Västerbottens län utgjorde vid den här tiden två femtedelar av den svenska landmassan (som fram till 1809 inkluderade Finland) och bestod av både

Norrbottnen och Kemi lappmarker öster om Torne och Muonio älv.

Den lilla trästaden Umeå hade 1638 förärats titeln länsresidensstad av drottning Kristina, trots att man inte ens hade fått slutgiltiga stadsprivilegier, dem fick man först åtta år senare. Svårt sargad och totalt nedbränd hade befolkningen rest sig ur ruinerna efter Stora Nordiska Kriget. Den ryska hammaren hade fallit hårt och fiendens plundringståg hade hemsökt staden både 1714, 1718 och 1720. Under dessa hemska räder hade man förlorat de flesta byggnaderna i staden. Länsresidenset, rådhuset och stadskyrkan hörde till de tyngsta förlusterna. Stadens borgare, som vid mitten av seklet var drygt 700 till antalet, behövde prioritera. Landshövdingarna Jacob Grundel och hans efterträdare Gabriel Gabrielsson Gyllengrip insåg att man inte kunde bekosta ett nytt länsresidens då nöden var så stor hos folket. I stället köpte man en väldig gård, "Grans ladugård" på Grubbe, praktiskt och bra för ekonomin då landshövdingens boställe blev helt självförsörjande med sin egen jordbruksmark och ekonomibyggnader. Däremot var det inte helt lämpligt eller praktiskt att i längden ha stadens styre förpassat utanför tullarna, men samtidigt fanns inte medel eller stöd till att uppföra ett nytt länsresidens åt landshövdingen. Lösningen blev en kompromiss: man hyrde in sig i en befintlig byggnad som låg ungefär där dagens Åkerblomska bokhandel ligger vid Rådhusorget. Två våningar renoverades, en för landshövdingens familj och en för länsförvaltningen.

Det var till denna stad som Stromberg anlände strax före jul 1795 i sällskap med hustrun, Johanna Sofia Lampa, och parets två barn, 21 åriga Fredrica Sophia Catarina och hennes lillasyster Elisabeth Johanna Henrietta, 15 år.

Till en början engagerade sig Stromberg i en av tidens starkaste och mest debatterade frågor – hembränningen. Länet hade nyligen drabbats av missväxt och tidigare landshövdingar, däribland Strombergs företrädare Donner, hade sökt begränsa brännvinstillverkningen och i stället använda säden till bröd. 1775 hade hembränningen förbjudits och ett kronobränneri uppförts på tomten till det gamla länsresidenset som ryssarna bränt ned (det var på samma plats som dagens länsresidens). Kronobrännerierna var ett sätt för staten att ta kontroll över sprittillverkningen, men det mötte på stort motstånd och var en olönsam affär så det hela upplöstes 1787 och följande år hade kronobränneriet i Umeå brunnit ned. Landshövdingarna försökte få bukt med sprittillverkningen hos allmogen, som själva insisterade på att man bara tillverkade en lagom mängd, inte enbart för husbehov, då en hel del

Sophia Lampas försilvrade gravplåt undergick nyligen en konservering och blev för första gången avfotograferad.

Foto: Marcus Österström

såldes till samerna. Historien om brännvinet skulle bli en utdragen kamp bortom Strombergs tid, som själv snart såg mörka moln dra in över både sig själv och Sverige.

Försmaken kom redan i februari 1804 då landshövdingen förlorade både sin hustru Sophia och parets äldsta dotter Fredrica. Tyvärr har Strombergs eget öde varit så fascinerande för tidigare skribenter och forskare att det överskuggat dessa kvinnors död, som, om de alls finns med, bara nämns i förbifarten. Dödböckerna berättar att Sophia dog, 63 år gammal, av "ålderdomssvagh" och Fredrica av lungrot.

Finska kriget 1808–1809

Ute i Europa rasade Napoleonkrigen som kom att rita om Europas kartor, inte minst Sveriges. Napoleon krävde att Sverige skulle upphöra med sin handel med Storbritannien, något som Gustav den IV vägrade. 1807 hade Napoleon vridit om armen på Ryssland vid freden Tilsit och förmått den ryske tsaren att lova han skulle anfälla Sverige, om de inte gick med på att bryta sina förbindelser med Storbritannien för att i stället bli en del av den stora handelsblockaden mot Napoleons fiende. Sverige vägrade och det blev början på det Finska kriget. Ryssland anföll Sverige med målet att det skulle bli ett snabbt krig – och det gick också fort. I februari 1808 inleddes invasionen av Finland, som föll genom den chockerande kapitulationen av Sveaborg i maj, då kommandant Cronstedt böjde knä för ryssen. Redan i april hade Västerbottens regemente inlett en mobilisering och man började kalla in förnödenheter till armén. Bönderna tvingades förse dem med både mat, dryck samt hästar och vagnar. Hösten 1808 stod det klart att den svenska armén i Finland besegrats och en reträtt till svenska sidan resulterade i att Umeå

översvämmades av både soldater och civila från Finland. Umeå var vid tiden inte större än att det bodde drygt 1000 personer i staden, men man uppskattar att det kom drygt 4000 hit. Dessutom följde sjukdomar och elände i deras fotspår. Alla tillgängliga byggnader uppläts till provisoriska fältsjukhus, varav de största upprättades i kyrkstugorna på Backen och ute hos bönderna i Röbbäck. Drygt två tredjedelar av dessa 4 000 kom att dö under de kommande månaderna. Det var ett fruktansvärt elände när tjäljen gjorde det omöjligt att gräva riktiga gravar. Det berättas att vissa bönder kunde ha högar med uppemot 40 lik i sina uthus. Våren 1809 kom slutligen två stora massgravar att upprättas invid fältsjukhusen på Backen och Röbbäck, som än idag vittnar om dessa händelser.

På riksnivå fortsatte det hela att gå utför. Gustav IV avsattes i en statskupp i mars 1809, samtidigt som den ryska handen sträckte sig mot Norrland för att söka roffa åt sig så mycket som möjligt av det svenska territoriet. Det var då den ökända marschen över Kvarken ägde rum. Under ledning av Barclay de Tolly fördes de ryska styrkorna från Vasa över det frusna havet till Umeå. De anlände den 21 mars och kunde utan strider ockupera staden. Men redan den 27 mars bröt ryssarna upp och marscherade tillbaka, efter att den ryska överbefälhavaren nåtts av nyheten att det rådde fredsförhandlingar - något som inte stämde utan berodde på interna missförstånd och misskommunikation.

Ryssarna var snart på väg tillbaka, men den här gången hade den legendariske generalen von Döbeln anlant och tagit kommando över Umeå på order av generalmajor Wrede. Målet var att rädda förråden i staden, för där fanns alla mat- och sädeslager för Norrland samt en hel del vapen. Om ryssarna skulle lägga beslag på dem skulle det få förödande konsekvenser. Den 20 maj inledde Döbeln sin operation och en av de män som han tvingades samarbeta med var Stromberg. De bägge männen hamnade genast i konflikt då Stromberg ansåg von Döbelns krav på häst- och mankraft som omöjliga. Det var ett ord som Döbeln sade sig inte ha i sin vokabulär. Han satte hårt mot hårt. Den före detta militären Stromberg var väl van att handskas med sådana generaler men inte alla i hans närhet var lika förberedda på hur het diskussionen skulle bli. Enligt en berömd sägen ska von Döbeln ha slagit näven i bordet och spänt ögonen i kronofogde Bergstedt och sagt något i stil med;

"Om ni inte har hästarna på plats imorgon ska jag se er hängd!"

Eftersom generalen krävde 250 hästar från länet och de

var på ett avstånd av cirka fem-sex mil från Umeå så var detta en omöjlighet. Bergstedt ska ha blivit så skärpad av generalens utbrott och hot att han dränkte sig i älven på vägen hem och efterlämnade fru och sju barn. Nästa dag konfronterade Stromberg von Döbeln och klandrade honom för att ha orsakat det olyckliga utfallet. Döbeln skulle då försökt borsta bort det hela och sagt att Stromberg säkerligen kunde hitta en bättre lämpad kronofogde ibland generalens korpraler, men landshövdingen hade en fallenhet med orden och hans allvarliga förmaningar fick den vanligtvis verbala och temperamentsfulla von Döbeln att tystna.

Generalen frambringade ett otroligt engagemang i Umeå och lyckades med den imponerande bedriften att säga upp älven och frilägga de 10 fastfrusna handelsbriggarna så att förråden kunde räddas. Både civilister och soldater deltog i arbetet.

Folket i Umeå och Västerbotten slet hårt och led svårt under krigsåren 1808–1809. Stromberg försökte på alla sätt skydda civilbefolkningen från ryssarnas krav då de ockuperade staden. Vissa händelser ska Strombergs efterträdare, landshövding Montgomery ha nedtecknat. Han beskrev en situation då Stromberg räddade brukspatron Grahn från att hängas av fienden. Landshövdingen kom genast och *"... genom sitt överlägsna lugn, sitt varma hjärtelag och övertygande vältalighet fick han på detta sätt ej sällan en uppretad fiende att ta reson."* Montgomery skrev också om hur von Döbeln en gång tagit ryssar tillfånga från fältsjukhuset på Backen. Detta förargade fienden så till den grad att man ämnade bränna och plundra Umeå – men Stromberg ingrep även denna gång.

Balansgången mellan att beskydda folket och samtidigt stå på god fot med ryska generaler var svår och mycket som ägde rum under kriget skulle efter freden

Den dosa som landshövding Stromberg fick i gåva av general Kamenskij i augusti 1809. Dosan är tillverkad 1792 i Stockholm av Frans Wilhelmsson Zethelius och är alltjämt i familjen von Heijnes ägo. Carl von Heijnes privata bildsamling.

Det armband av ryskt ursprung som landshövding Strombergs dotter Henrietta von Knorring erhöill i gåva av general Kamenskij's fru i augusti 1809. Armbandet ingår sedan 1989 i Västerbottens museums samlingar. Fotoarkivet, Västerbottens museum.

hållas emot Stromberg. Bland annat fick landshövdingen och hans familj ett par gåvor av den ryske generalen Kamenskij, som tack för den gästfrihet som visats honom då han bott på länsresidenset under ockupationen. Landshövdingen förärdades en vacker snusdosa och dottern Henrietta fick av Kamenskij's hustru ett dyrbart armband.

Kriget slutade med att Sverige och Finland delades, efter att ha varit ett sammanhållet land i över 600 år och en stor olycka föll nu över Stromberg som ett sista crescendo.

I en rapport som sammanställdes av Wilhelm af Klinteberg beskylldes landshövdingen för att ha misskött sitt uppdrag och dessutom sades han sakna folkets stöd. Stromberg motsatte sig och hävdade att det fanns bevis för att han hade allmogen på sin sida, men militären ansåg att landshövdingen ätit ur ryssarnas händer lite för ofta. Rapporten sågs som en välkommen ursäkt att göra sig av med Stromberg, då Sverige nu höll på att skaka av sig de sista resterna från den gustavianska eran. Pehr Adam Stromberg led därför ett eget svårt nederlag när han blev av med sin position som landshövding den 22 november 1811. I ett sista dråpslag blev han också av med rätten till pension.

Nydala i Umeå

Vår före detta landshövding ägde nu endast en stor jordlott norr om Umeå vid den avlägsna Tavlesjön (idag Nydalasjön). Med sina sista pengar började Stromberg att förädla skogen där. Myrmarkerna dikades ut och blev till jordbruksmark och ett rejält gods anlades, där mangårdsbyggnaden var hela 31 meter lång och så tilltagen att man i trakten kallade den för "schlotte" (slottet).

Genom jordbruket, skogen och fiskevattnet började baronen, en titel han ännu kunde bruka, långsamt komma till rätta i sitt nya liv. Den nya gården döptes

till Nydala, kanske för att hedra släktens anrika gods hemma i Småland.

Stromberg var mycket intresserad av jordbruk och det visade sig att han hade planerat att dra sig tillbaka till sitt Nydala sedan flera år tillbaka. Han ägde nämligen ett "frihetsbrev" som utfärdats 1797 där man gav baronen rätt att anlägga ett skattefritt jordbruk. Hans skattefrist skulle räcka 25 år.

Förutom det präktiga "schlotte" så fanns det flera byggnader på Nydalagården. Det kanske mest intressanta, efter mangårdsbyggnaden, var lusthuset, som låg på en liten kulle i trädgården. Det ryktades att baronen blivit katolik och höll katolsk mässa där i sitt "tempel", men det är bara rykten och inga konkreta bevis finns. Vad vi däremot säkert vet är att Stromberg brukade sitta där i lusthuset och spela harpa. Det har ett av hans barnbarn vittnat om: "Aldrig lyser solen klarare än på Nydala, när morfar spelar harpa."

Många rykten och sägner om Strombergs sista tid finns bevarade. Den mest berömda torde vara att han brukade vandra upp till Hamrinsberget för att där blicka ut över staden. Stigen han tog kallades snart för *Baronstigen* och en del av den sträckan utgör idag *Strombergs väg*. In till staden gick baronen själv aldrig

Grunden till "schlotte", vid norra änden av dagens Nydalasjön, syntes fortfarande från luften 1960 (innanför röd markering). Foto: Lantmäteriet.

igen, utan han skickade alltid någon dräng i stället. Ett sådant tillfälle är ihågkommet, för drängen som Stromberg skickade hade fått med sig en redig summa pengar på 1000 kronor. Men när drängen kom hem igen hade han varken varor eller penningar med sig. Förklaringen löd att drängen ska ha blivit rånad, men det trodde ingen på - förutom Stromberg.

“Bra, att Karl slapp undan med livet, det är ju det förnämsta,” ska Stromberg ha sagt.

Det är också sagt att den gamle varje år skrev och begärde nåd hos kronan för att åtminstone få igen rätten till sin pension. Det tycks som att anhållan slutligen blev beviljad 1832. Det måste ha varit en enorm lättnad för året därpå ödelade en svår brand både ladugård, kreatur, redskap och årets skörd. Man kan bara hoppas att den beviljade pensionen gav Stromberg någorlunda sinnesro under de sista åren. 1838 avled baronen på sitt Nydala i en ålder av 88 år.

Epilog

Efter ett högst anmärkningsvärt liv förtjänade Stromberg att få vila i frid, men hans öde och historia slutade inte med hans död.

Stromberg nedlades i familjegraven vid stadskyrkogården, en begravningsplats som var samtida med den första stadskyrkan som anlades kort efter att Umeå fått sina slutgiltiga stadsprivilegier 1646. I begynnelsen hade den gamla stadskyrkogården varit förpassad till stadens östra gräns. Där rondellen invid Moritzska gården ligger idag låg förr den östra tullen med dess staket och markerade stadens slut. Men allt eftersom staden växten så fick Umeå snart en kyrkogård mitt i den centrala staden. Då kolera och andra otrevligheter härjade beslöt man sig för att ta stadskyrkogården ur bruk vid mitten av 1800-talet. Kors och gravstenar förstördes. Några få familjegravar, som tillhört rika och inflytelserika personer, flyttades till den nya stadskyrkogården (lasarettskyrkogården som då döptes om till det befintliga namnet Västra Kyrkogården). Spåren efter den gamla stadskyrkogården försvann slutligen då man anlade Döbelns park på 1860-talet. Inga spår eller källor rörande Strombergska graven stod att finna i arkiven, men man fick några svar då kyrkbron skulle byggas i Umeå 1972. Det var en omstridd byggnation och det tog sin tid då en arkeologisk utgrävning var tvungen att genomföras och stora delar av gamla stadskyrkogården grävdes upp. I den utgrävningen hittade man de murade resterna efter Strombergs familjegrav. I graven fanns 14 personer begravda, 9 vuxna och 5 barn.

Tre av barnens identiteter kunde fastställas genom bevarade namnplåtar;

*Carl Adam Ludvig, son af landshövd. m. m. friherre
P. A. Stromberg
f. 13 april 1813 d. 20 samma månad.*

*Pehr Adam son af Landshövd. m. m. friherre P. A.
Stromberg, f. 17 juli 1809 död 5 aug. 1811*

Samt en tredje fragmentarisk namnplåt där en “Clas Adam” ska ha fötts 1808 och dött redan samma år. Vän av ordning ser nu att dessa barn är födda efter Sophia Lampas död.

Tittar man i kyrkans arkiv finner man där att samtliga av de tre barnen var ”oäkta” alltså födda utom äktenskapet. Trots det finns det indikationer på att Stromberg haft varma känslor för dem, inte sett dem som mindre värda utan sört deras korta levnad. Detta antyder två silverplåtar som hittades vid gravarna:

*”Jag är ren och utan all last, oskyldig och
hafver ingen synd”*

och

”Salige äro de renhertade ty de skola se Gud”

Vem var då modern till dessa oäkta barn?

I två av fallen står inte föräldrarna med, men vid Pehr Adams födsel 1809 finns föräldrarna nedskrivna: Landshövding Stromberg och Demoiselle Sophia Charlotta Åberg. Charlotta var född 1770 i Stockholm och tjänade familjen redan före ankomsten till Umeå. I husförhören noterar man att hon ska ha brutit mot det sjätte budet, det vill säga “Du ska inte begå äktenskapsbrott” för tyvärr födde hon ett oäkta barn till Stromberg redan 1793. Hon avled 1831 och ingen dödsorsak angavs. Huruvida Charlotta vilar i graven är osäkert, av dess 14 personer är endast åtta namngivna.

Man diskuterade också hur det kom sig att Strombergska graven försvann och hur den sett ut. En teori var att den skulle ha skadats bortom räddning när

*”Jag räds ej dödens mörka hus, jag där ej dröjer, ty mig till härlighetens ljus Jesus höjer. Jesus, Jesus är mitt liv och döden är min vinning”. Texten till den rostiga plåten identifierades först nu (av artikelförfattaren!) med utnyttjande av digital metodik.
Foto: Marcus Österström.*

Minnesmärke (1996) över Pehr Adam Stromberg vid Umeå stads kyrka av Tryggve Lundberg och Antti Savela. Baksidan av monumentet är en milstolpe rest under Strombergs landshövdingenskap. På minnestavlan kan man läsa: Till minne av Landshövdingen Baron Pehr Adam Stromberg 1751–1838. Med uppskattning och tacksamhet för plikttroget arbete som länets beskyddare och för hedervärda insatser vid Umeå stads belägring under 1808–9 års krig. Umeå i augusti 1996, Umeå kommun, Länsstyrelsen, Umeå garnison, Umeå stadsförsamling, Sällskapet PAS vänner. Foto: Marcus Österström.

stadskyrkan ödelades i en brand 1887. Fram till denna artikels tillkomst visste ingen hur graven såg ut, hur den förstördes eller andra detaljer kring landshövdingens begravning. Emellertid uppdagades nu i ett nummer från Umebladet (1896-07-23) en beskrivning som ger oss svar. Under rubriken "Betraktelser på och öfver kyrkogården" står;

"P. A. Stromberg, f. 1751 d. 14/12 1838 var svår att få reda på, d. v. s. hvar han ligger begravnen, ty något monument öfver honom finnes ej, hvarken på den nya eller gamla kyrkogården, ej heller någon skriftlig underrättelse. Af en händelse fick jag slutligen veta att han har haft ett likhus bygt åt sig med brädtak och en stor bronserad kula öfverst, midt nedanför Duncckers graf i backslutningen åt elfven på gamla kyrkogården, men allt förstördes, när den gamla

Den övervuxna stenfoten vid norra änden av Nydala sjön, väster om Kolbäcksvägen, minner fortfarande om baronen och landshövdingen Pehr Adam Stromberg och hans nyodlingar här. Foto: Marcus Österström.

kyrkogården planerades, hvilket skedde temligen vandalskt, ty de dödas ben lära ha fått följa med då stadens Storgata upphöjdes och grusades med sanden från kyrkogården. Han stod lik, paradklädd i adelsuniform, i gamla Scharinska huset (förutom Strombergs eget) och fördes vid lyktors sken till gamla kyrkogården att jordfästas."

Efter att Strombergs kvarlevor undersökts vid tandläkarhögskolan nedskickades benen för att åter nedläggas. Däremot dog vaktmästaren vid stadskyrkan innan han hann berätta om den nya viloplatsen, så familjen Strombergs kvarlevor försvann igen.

Ändå kom de att grävas upp på nytt. Då man skulle utvidga kyrkan i riktning mot älven under mitten av 1980-talet hittade man en plastpåse med kvarlevorna. Benen nedlades ännu en gång och man antecknade

platsen, men det kom att dröja till 1996 innan sällskapet "Strombergs vänner" reste ett monument över Umeås forne räddare. En replik av en milsten från landshövdingens tid utgör grunden för vården och till dess invigning den 31 augusti det året så hade man även lyckats frambringa kanoner från finska kriget som sköt två skott i salut.

Det kunde emellertid ha blivit en fjärde begravning för Stromberg! 2014 började stadskyrkan planera för en ny församlingsbyggnad, som av någon outgrundlig anledning föreslogs anläggas just där Stromberg vilar. Till landshövdingens stora lycka skrotades planerna då svenska kyrkan behövde spara på sina medel.

Vad hände då med "Schlotte"? Efter Ellen Vleugels visit kom det att flyttas in till Umeå. Det låg på Riddargatan, ett gatunamn som kom just från det faktum att "riddarens" hus numera stod där. Tyvärr kom huset att rivas 1965, men dess övervuxna sten fot står fortfarande kvar i en liten skogsdunge vid Nydalasjön, som ett sista vittne på platsen där Stromberg en gång tog sina tunga steg och nådde slutet på sitt långa och märkvärdiga liv.

Källor

Kummel, Bengt. *Georg Carl von Döbeln - en biografi*. Themis, 2009.

Rehn, Siv. *Kamenskijarmbandet – buret med stolthet eller gömt i en byrålåda?* Nättidskriften Västerbotten förr & nu, 2020. [<https://nattidskriftenvasterbotten.se/2021/08/06/kamenskijarmbandet-buret-med-stolthet-eller-gomt-i-en-byralada/>]

Rosén, Bo. *Pehr Adam Stromberg, omstridd landshövding i Västerbottens län under finska kriget 1808–1809*. Västerbottens kulturhistoria, 1997.

Stenberg, Pehr. *Pehr Stenbergs levernesbeskrivning av honom själv författad på dess lediga stunder. Del 3. 1789–1796*. Forskningsarkivet, Umeå Universitet, 2015

Vleugel, Ellen. *En misskänd västerbottenshövding, ett offer för avund och förtal*. Västerbotten. Västerbottens läns hembygdsförenings årsbok, 1929.

Umebladet, 1896-07-23.

GLÖM INTE ATT UPPTÄCKA
FÖRFATTARNAMN OCH KÄLLA
NÄR DU HÄNVISAR
TILL DENNA ARTIKEL